

Cultuurprogramma Gezond Verstand Nieuwpoort

I. Belang van cultuur

Een stad is meer dan een plek om te wonen, het is een omgeving die een welbepaalde sfeer uitstraalt. Die sfeer is bepalend voor hoe we ons voelen en wat we doen. Die sfeer wordt mee bepaald door het cultuurbeleid dat een stad voert.

- Cultuur geeft een identiteit aan een stad,
- Cultuur trekt inwoners aan
- Cultuur zorgt voor het welbevinden van de inwoners¹
- Cultuur is een motor van stadstoerisme

Mensen ontmoeten elkaar door cultuur, ook wie elkaar niet zo snel in de samenleving treft.

II. Cultuur in Nieuwpoort moet voor GVN op de volgende pijlers steunen

1) Onze geschiedenis

We zijn een historische stad met een rijk, sociaal, economisch maar ook cultureel verleden.² Onze geschiedenis uitdragen en ons patrimonium conserveren, moet als eerste centraal staan in ons cultuurbeleid.

Een historische stad ademt al cultuur. Dit geeft ons een “concurrentieel” voordeel ten aanzien van bijvoorbeeld Middelkerke en Koksijde. We moeten die geschiedenis en dat erfgoed meer waarderen en uitspelen. Niet enkel inzake erfgoed en patrimonium (renovatie en bezichtiging) maar ook verhalend (beleving). Een link zoeken tussen onze (onveranderlijke) geschiedenis en het voortdurend wisselende heden (Westfront is een goed voorbeeld)

¹ In 2014 werd daarover door de Rijksuniversiteit Groningen een uitgebreid onderzoek gepubliceerd onder de titel ‘[De Waarde van Cultuur](#)’. Daarin wordt de invloed van cultuur en creativiteit op de samenleving duidelijk opgetekend. Zo concludeert de studie dat er een positief verband bestaat tussen de mate waarin mensen deelnemen aan culturele activiteiten (zowel actief als passief) en hun fysieke en mentale gezondheid. Cultuur blijkt dus een belangrijke indicator te zijn voor het algemeen gevoel van welzijn.

² We waren ooit een hub voor kunstenaars

2) Kwaliteitsbewaking

"Cultuur gaat over betrokkenheid en weerbarstig zijn. Kwantitatief denken doet onrecht aan cultuur, we moeten kwalitatief denken".³

Het is geen verwijt wanneer cultuur elitair wordt genoemd. We kunnen hier bijvoorbeeld een duidelijk verschil maken met buurgemeente Middelkerke, die eerder mikt op kwantiteit (Tien om te Zien, Sportpaleis, Zandsculptuurfestival, tentoonstelling van Sweetlove, casino met Radio 2 shows, ..). Laat ons uitkijken naar wat de "meerwaardezoeker" kan appreciëren (Jazz festival, nieuwe opkomende namen in de kunst).

3) Betrokkenheid.

Voor, door en tussen de inwoner. Deze cultuurpijler hangt samen met de tweede pijler uit ons algemeen programma : "De Nieuwpoortenaar centraal".

Er kan betrokkenheid gecreëerd worden bij de culturele evenementen (met grote C) zoals de musea en tentoonstellingen.

Maar cultuur met kleine c moet minstens evenveel aandacht en plaats krijgen. Samen met sport zorgt het voor de binding in ons sociaal weefsel. De Nieuwpoortenaren houden van cultuur. Bewijs hiervan zijn de bruisende toneelkringen (bv willen is kunnen), twee muziekverenigingen (De Kon. Katholieke Fanfare en de Nieuwpoort Concert Band), kaarters en scrabbleclubs en het grote succes van de kunstmarkt.

De amateurkunstbeoefening mag niet ondergeschikt gemaakt worden aan prestigieuze projecten. In tegendeel, het eigen lokaal talent moet maximaal aan bod kunnen komen in laagdrempelige cultuuractiviteiten in samenwerking met onze verenigingen.

Groei kansen in cultuur krijg je voornamelijk op lokale plekken: de bib, de concertzaal, het repetitielokaal, gemeenschapscentrum, de jeugdbeweging, academie of conservatorium. Dit betekent een steun niet enkel in de vorm van subsidie en infrastructuur, maar vereist ook een schepen/beleid die daar zijn volle gewicht onder zet. Een mentaliteit die de verenigingen het gevoel geeft dat ze belangrijk zijn.

³ Een uitspraak van burgemeester Kris Declercq die mee aan de wieg stond van het intergemeentelijke samenwerkingsverband rond cultuur in Midden-West-Vlaanderen. Kan Nieuwpoort een rol spelen om dergelijk netwerk op te zetten aan de Westkust?

III. Wat missen we op beleidsvlak

1) Ambitie.

Het gebrek aan ambitie is in het algemeen ver te zoeken in het Nieuwpoortse bestuursbeleid. Dit is niet anders voor wat betreft het cultuurbeleid. Wanneer ik aan cultuur in Nieuwpoort denk, dan denk ik aan onze kunstmarkt en de tijdelijke tentoonstellingen in de Stadshalle. Afgewisseld met een zucht van verluchting wanneer ik Westfront binnen loop of wanneer het Beaufort is.

Cultuur wordt in Nieuwpoort tevens te vaak aanzien als een aanvulling op toerisme.

In ons bestuur, missen we - zeker met het verlaten van de politiek door burgmeester VDB -, minnaars van cultuur. Financiën, sociale zaken, Omgeving en wonen, dat is een "schepenportefeuille". Sport, cultuur, toerisme, dat zou een privilege moeten zijn voor een schepen.

- Hurlebize : mag het wat meer zijn dan een toerismekantoor?
- Bommenvrij : Wat komt er nu? Maak de mensen er enthousiast voor
- De zomerse kunstmarkten : Fijn, maar dat is nog te veel toerisme, markt, gezelligheid,...
- Het budget voor de tijdelijke tentoonstellingen in Westfront is ontoereikend om gekende namen aan te trekken
- De verkoop van de Cardijnzaal, een erfgoedparel : beschamend!
- Isara en City. De programmatie mag veel ambitieuzer voor dergelijke locaties
- Beachfestival : de grandeur is goed. Zowat het enige "vaste" evenement dat ver buitende de stadsgrenzen mensen aantrekt en ook de inwoners weten het te smaken. Maar de inhoud is nostalgie of Vlaams.
- Wat is er gebeurd met de Secret Seasessions? Was zeer succesvol, trok breed publiek 30-50-ers aan, doch werd in stilte terug afgevoerd
- Er is een gebrek aan een overkoepelende multidisciplinaire cultuurvisie

2) Lange termijnvisie

Bepaal waar je als stad op cultureel vlak voor wil staan. Hoe onderscheidt jouw culturele landschap zich van andere steden? Wat maakt je als stad uniek? En hoe komt dat dan terug in de allocatie van cultuur? Kom zo tot een langetermijnvisie op de verdeling van de beschikbare ruimte op stads- en gebiedsniveau, en de plek van kunst en cultuur daarin.

Een voorbeeld : Uit mijn gesprekken met een directeur blijkt dat het haalbaar is om Deeltijds Kunst Onderwijs uit te bouwen. We zijn nu een afdeling van Koksijde (Westhoek Academie Koksijde). Wij financieren nu het gebouw en de werkingskosten voor Koksijde. Maar hebben we zo'n school zelf dan kun je die inschakelen voor de lokale evenementen, met een Nieuwpoortse visie beheren, interactie stad- school. Woord/beeld/muziek/dans/circus. Dit is tevens een opportuniteit voor ouderen (pensioenmigranten) om een professionele opleiding te geven/volgen in kunst/muziek. Dit is ook kwaliteit. Niet vrijblijvende bezigheidstherapie maar kunst en onderwijs. Onderwijs was ooit "embedded" in Nieuwpoort. Nu veranderen scholen in hotels terwijl naast de deur in Middelkerke gestart wordt met middelbaar onderwijs.

3) Daadkracht

Het gebrek aan daadkracht is eveneens een pijnpunt in ons algemeen bestuursbeleid, en dus ook op vlak van cultuur.

Voorbeelden :

- Hurlebize werd in 2010 aangekocht. We zijn bijna 15 jaar verder, miljoenen geïnvesteerd, en honderdduizenden euro's subsidie verloren door traagheid. Het wordt een toerismebureau. Misschien, in 2026.
- Bommenvrij : quid?
- Stadsarchief

IV. Belangrijke uitdagingen

1) Hoe cultuur haar plek kan behouden in de stad waar ruimte continu onder druk staat.

Onnodig te zeggen dat de ruimte in Nieuwpoort onder druk staat. De beperkte vrije ruimte, de pensioenmigratie en het laks beleid (non-beleid) met betrekking tot vakantiewoningen, zorgt er voor dat vastgoed in onze stad peperduur is. Hoe garanderen we cultuur een plek in onze stad waarin gevochten wordt om de vierkante meters?

- Ontwikkel als stad een visie op kunst en cultuur en betrek hier de culturele sector en vastgoedpartijen bij.

Voorbeeld : Rechterhavenoever. Als GVN zijn wij voorstander van de ontwikkeling van het industriegebied waar nu hopen zand en steen op liggen. Maar beperk die ontwikkeling niet tot een woonzone van 1.000 woningen. Maak van die uitbreiding, een opportuniteit om een museum te bouwen. Verbind er een architectuur wedstrijd aan. Zoals Middelkerke met het casino, maar dan een kwalitatievere invulling. We kunnen een behoefte opvullen (gebrek aan expositieruimte) en onmiddellijk kwalitatief drie niveaus hoger schakelen.

- Zet de identiteit van de plek centraal. Bepaal voor de invulling welke specifieke culturele functies en welke makers goed passen bij juist die plek. Welke culturele energie is daar al aanwezig?

Voorbeeld uit de praktijk : Westfront. Een plaats waar hedendaagse kunst gelinkt wordt aan de plek en de geschiedenis van die plek en de stad. Daarom ook dat het een slecht idee is om er een toeristisch infopunt van te maken. Het moet cultuur blijven met een duidelijke identiteit.

Maar dit kan ook op andere, misschien niet voor de hand liggende plaatsen. Waarom geen graffitikunstenaars aan het jeugdhuis in de Dudenhovenlaan?

2) Patrimoniumbeheer

We hebben een waardevol en historisch patrimonium. De Cardijnzaal verkopen is een helder voorbeeld van de minachting die het huidige bestuur er voor heeft. In Nieuwpoort hangen zestiende eeuwse schilderijen op een zolder. Of in een loods. De archivaris is op pensioen en wordt niet vervangen. Er is geen enkel beleid rond patrimonium. Als de cultuurdienst voorstelt om een jobstudent aan te nemen of, nog beter, een stagiair om enkel al eens de inventaris te controleren op item en locatie, krijgt dat verzoek een negatief antwoord.

Er dient daarom aanvang te worden gemaakt van een inventaris en nagedacht te worden hoe dit zal beheerd en bewaard zal worden, al dan niet in samenspraak met Erfgoed Vlaanderen. Wat is er, maar tevens wat bestaat elders afkomstig van Nieuwpoort en kan in kaart gebracht worden. Erfgoed Vlaanderen werkt al aan interlokale projecten om patrimoniumbeheer te klusteren.⁴

3) Financiën

In een stad met een groot cultureel aanbod zijn huizen meer waard, geven bewoners en bezoekers meer geld uit, willen mensen graag wonen en bedrijven vestigen zich er graag. Ook voor mensen die niet van cultuur houden is de culturele infrastructuur van belang: het brengt extra (ook laaggeschoold) werk met zich mee. Als er lokaal zoveel profijt is van cultuur, is het logisch dat de lokale overheid op dat gebied meer gaat investeren.

4) Kwaliteitsbewaking

De inhoud moet ingevuld worden door professionals (curators, consultants, admin,...) niet door politici. Cultuurbeleid is geen middel om vriendendiensten te leveren.

V. Enkele concrete voorstellen gebaseerd op onze pijlers

1) We waren ooit een **hub voor kunstenaars**

- Laat ons deze periode onderzoeken en van daaruit de ambitie worden om terug een moderne kunstenaarskolonie te worden. Losse ideeën : Hurlebize als kunstenaarswoning, "Artist in Residence", "professionele kunstmarkt als laagdrempelige aanvulling op de zomermarkten, Ramskapelle of Sint-Joris als kunstdorp voorstellen)
- Wie waren die kunstenaars die vroeger onze kunstenaarskolonie bevolkten? Aankoopbeleid een optie?

2) Een belangrijke plaats moet blijven voor het verhaal van **WOI**

- Een duidelijke keuze om de site Ganzenpoot/Westfront, Albert Monument voor te behouden voor dit verhaal

⁴ Diksmulde is hier al mee bezig. Nieuwpoort kijkt oe. Als er actie kan genomen worden voor de bevolkingsdocumenten dan moet dit toch ook kunnen voor ons patrimonium. Echter., er is geen plan, laat staan een verantwoordelijke.

3) Uitspelen van het **patrimonium**

Het bestaande historisch en cultureel waardevol patrimonium moet in kaart worden gebracht. In tweede instantie moet voor deze locaties een passende invulling worden bedacht.

- Verkoop Cardijnzaal/ Definitief? Enorm gemiste kans
- Kerk van Sint-Joris, kerk van Ramskapelle als tentoonstellingsruimte
- Bommenvrij : invullen en communiceren
- Pastoriewoning
- Duvetorre : Nadenken hoe we dit vergeten stuk terug in de kijker kunnen zetten

4) Kwaliteit gericht op de "**meerwaardezoeker**"

- De aanduiding van een permanente of tijdelijke curator. Een curator die zich niet beperkt tot beeldende kunst, of muziek, maar een globale cultuurvisie ontwikkelt voor de stad. Een visie die de kwaliteit bewaakt, voor uitdaging zorgt en de stad een weerbarstige maar open identiteit geeft (de mentaliteit van een visser!).

5) Het patrimonium moet (meer) ter beschikking staan van onze **verenigingen**.

- Zaal Isara, de City. De beschikbaarheid blijft een te vaak gehoorde klacht.
- Andere erfgoed moet opgewaardeerd worden en een culturele invulling krijgen die rechtstreeks ten dienste stad van inwoner of vereniging. Bv. De gemiste kans met de Cardijnzaal, Bommenvrij, ..

6) **Isara en City**

- Om de programmatie ambitieuzer te maken moet de cultuurdienst beter bemand worden en een groter programmatiebudget krijgen

7) Oprichten van **gemeentelijk kunstonderwijs**

- Dit is ambitieus maar mogelijk blijkt uit onze gesprekken met een voormalig directeur. Momenteel financieren we een afdeling van Koksijde via de terbeschikkingstelling van gebouwen en het dragen van de werkingskosten.

Het voordeel is :

- de betrokkenheid tussen gemeente en onderwijs. Opdrachten van de stad zoals het opluisteren van evenementen. De band wordt nauwer
- aantrekken van leraars, jongeren, ...

8) **Quid stadsarchief**

- Zorg voor het archief en visie op de toekomst hiervan
- Aanstellen archivaris, opstellen inventaris

9) **Schepen** van cultuur en schepen van toerisme moeten onderscheiden personen zijn.

- Het weze herhaald : cultuur is geen "portefeuille", het moet een voorkeur/passie/liefde zijn

10) Op lange termijn : uitbouw **erkend museum of Kunstencentrum**

- een erkend museum is een toegangspoort naar subsidies. Hiervoor kan steun gezocht worden bij omliggende gemeenten die evenmin over een erkend museum beschikken. Het wordt aangeduid door de Vlaamse Overheid op basis van de bestaande collectie.

- Alternatief : erkenning nastreven van Kunstenpunt

11) Indien **rechterhavenoever** wordt ontwikkeld

- Architectuurwedstrijd verbinden aan een bouwproject dat een culturele invulling moet krijgen. Groot durven zien : Museum aan de Zee (zie MAS in Antwerpen).

12) Werk maken van bouw/inrichting van **toneel-en muziekruimte**

- Toneelverenigingen en muziekverenigingen vragen uitdrukkelijk naar repetitieruimte. Nu zitten ze in garages en de zolder van het Kasteeltje. Geef ook jongeren en jonge bandjes ruimte. Moet een absolute prioriteit krijgen.

13) Aanduiding **stadsdichter**

- Bij de opening van het sportpark was de stadsdichter van Kortrijk (slampoetry) aanwezig. Elk zichzelf respecterende (cultuur)stad heeft reeds een stadsdichter aangeduid. Dit is een kleine kost maar wijst op het belang dat een stad aan cultuur hecht.

